תלמוד ירושלמי · מפרשים · עמודי ירושלים על תלמוד ירושלמי · סדר טהרות

עמודי ירושלים על תלמוד ירושלמי נדה

רבי ישראל איזנשטיין

ספריית אור ברסלב · or-breslev.co.il

עמודי ירושלים על תלמוד ירושלמי נדה

רבי ישראל איזנשטיין

מקור הטקסט: ספריא · רישיון: לפי המהדורה: נחלת הכלל או Creative Commons

התכנים שלפניכם נאספו, מוינו, סוננו ונערכו בעמל רב ובמסירות על ידי צוות פרויקט 'אוצריא' (otzaria.org).

לקריאה באתר, עם המפרשים והמקורות ליד כל שורה: https://or-breslev.co.il/library/עמודי-ירושלים-על-תלמוד-ירושלמי-נדה/
הקובץ נוצר ב־22 בנובמבר 2026 מגרסה v39-202611200317 של הספרייה.

תוכן העניינים

פרק א 4
הלכה א 4
הלכה ג 4
הלכה ד 4
פרק ג 5
הלכה ב 5
הלכה ג 5
פרק ד 7
הלכה א 7

פרק א

הלכה א

[כ"י] **ר' אמי בשם כו' ר"י בדקה ומצאה טהור**. נ"ב עשו"ת שירי טהרה (סי' קפ"ח ס"ב): **הוא עצמו מהו שיטמא בספק כו'**. נ"ב עשו"ת טטו"ד (מה"ת סי' רל"ז) שכ' דקשה טובא דמה מדמה טומטום ואנדרוגינוס לספק דם טמא או טהור הלא זה הוי ס' חיסרון ידיעה דאינה ספק משא"כ טומטום ואנדרוגינוס יעו"ש באורך שנתקשה הרבה בקושיא זו ובאמת אין התחלה כלל להקושיא דנוכל לומר דהירושלמי מיירי בדם שבדקה ונאבדה ויש ספק אם היה מראה טהור או טמא א"נ שבדקה בעד שאינו בדוק ויש ספק אם היה המראה הזאת בהעד מקודם לכן וכה"ג הרבה ספיקות שנוכל למצוא דלא תהוי חיסרון ידיעה כלל וא"כ מעיקרא לק"מ ומ"ש הטטו"ד דכ"כ הפני משה ליתא שם כלל כן:

[כ"י] **ספק פשיטא אינה כפקידה**. נ"ב עשו"ת שירי טהרה (ח"ב סי' ל"ו):

הלכה ג

א"ל חיה טהורה כבהמה טמאה. כ' הפני עשה לימי עיבורה ושאינה פוחתת מי"ב חדשי הלבנה. והדברים תמוהים דנראה מהסוגיא דבכורות (ד"ח) דחיה מלבד החיות שחשיב שם המה ימי עיבורם פחות מבהמה דקה דעיבורם ה' חדשים וכן נראה בכמה דוכתי ולא ידעתי מי דחקו להפני משה לפרש כן דהדבר פשוט דכוונת הירושלמי דחיה טהורה שוה לבהמה טמאה שאינה יולדת למקוטעין ומצאתי כן להתוס' בבכורות (דכ"א ע"ב) שהביאו להירושלמי הזה וכ' וז"ל ומשני חיה טהורה כבהמה טמאה כלומר דאינה יולדת למקוטעין אבל בהמה טהורה יולדת למקוטעין עכ"ל מבואר להדיא דהפי' כע"ש ומהפני משה נעלמו דברי התוס' הללו. וראיתי להשירי קרבן בירושלמי ביצה (פ"א ה"א) שתמה ע"ד התוס' וכ' ותימה דודאי אף הירושלמי סובר דאיכא פלוגתא אם בהמה טהורה יולדת למקוטעין או לא כמפורש כאן אלא דבנדה ה"ק די"ל דריב"ל לא פליג ארב אבל פלוגתא בעלמא מיהו איכא וצ"ע עכ"ל ודבריו תמוהים דהיכן ראה בדברי התוס' שכתבו דליכא פלוגתא בירושלמי בזה והמעיין בדברי התוס' שם יראה שהקושיא מעיקרא ליתא וגם לדעתם יוכל להיות דיש פנוגתא בזה ואין קושיא כלל על דברי התוס'. ועי' במראה הפנים ביבמות (פ"ד הי"א) ששם כ' חיה טהורה כבהמה טמאה דיש להם זמן. שינה פירושו שם ממה שפי' כאן:

הלכה ד

יונק הוא התינוק והולך עד כ"ד חודש שלמין כו'. עשו"ת מהר"ם מרוטנבורג (סי' ע"ט) שגרס אפי' שלמים וע"ש מה שהאריך בביאורו:

[כ"י] **מאחר שאין לה דמים**. עשו"ת חתם סופר (חאה"ע ח"א סי' נ"ב) ובקנאת סופרים (בהשמטות לשירי טהרה סי' ד'):

פרק ג

הלכה ב

[כ"י] **שוב מעשה באשה אחת**. נ"ב עש"ס נדה כ"ב ב' ומ"ש הג' ר"י מיל"ר בשו"ת שב יעקב (חיו"ד סי' מ"א דמ"א ע"ב) להשוות שני התלמודים:

הלכה ג

ואינה נאמנת לומר דכר הוא נקיבה היא. עי' בפני משה מ"ש בטעם הדבר והירושלמי הזה השמיטוהו הפוסקים וע' בא"ז ה' נדה (סי' ש"מ) שהעלה דאשה נאמנת בזה ובאמת טעם הפני משה הוא תמוה מדוע לא תהיה בקיאה בין זכר לנקיבה והיכא שהיא בקיאה בודאי נאמנת דהיא מלתא דעבידא לגלויי:

[כ"י] רב יהודה שאל לשמואל בגין דאנא חכים מיחמי סימני שפיר אמר ליה רישא דרישך יכוה ברותחין ואת לא תיכוי אפילו בפושרין וכתב הפני משה בשביל שאני מכיר לראות בסימני שפיר מהו נקרא מרוקם אם יכול אני לסמוך על בקיאתי רישא דרישך כו' על עצמו אמר כן שהיה רבו וכלומר אני שבקי אני הרבה בזה יכולני לירד לספיקות החמורות שיש בו ולסמוך עלי אבל אתה למה לך זה ולא תכוה אפילו בפושרין ולא תסמוך על עצמך אפילו בספק הקל עכ"ל והוא תמוה ששמואל יאמר על עצמו רישא דרישך דאם היה אומר רישך הוה א"ש דהכונה שהיה רבו אבל שיאמר על עצמו רישא דרישך תמוה לומר כן וגם מה שאמר יכוה ברותחין הוא כמו קללה ע"כ נראה דהפירוש הוא לפי מה דאיתא בשבת (נ"ה א') רב יהודה הוה יתיב קמיה דשמואל אתאי האי איתתא קא צווחת קמיה ולא הוה משגח בה א"ל לא סבר מר אוטם אזנו מזעקת דל כו' אמר ליה רישך בקרירי (ופרש"י אני שאני רבך איני נכוה) רישא דרישך בחמימי (ופרש"י אבל מר עוקבא שהוא ראש לי ולך ואב"ד יכוה בחמין) וכן כאן אמר ליה לפי שרישא דרישך (שהוא מר עוקבא) הוא יכוה בחמין (דהיה סומך על עצמו בדינו שפיר אף שלא היה בקי בהם (אמר נחום אליהו בו"ת קשה לומר כן על מר עוקבא) ואת לא תכוה אפילו בקרירי שאתה בקי בהם ותוכל לסמוך על עצמך וזה ברור לדעתי. בריך רחמנא דסייען עד כאן:

[כ"י] ברוקח (שורש ליראה) כתב בשם הירושלמי פ' החובל המזכיר את השם בכל עת צריך נידוי ע"כ וליתא לפנינו:

[כ"י] ברוקח (סי' נ"ג) העתיק ירושלמי ר' יוחנן איקלע להההוא אתרא חזיא ההוא גברא דהוה קרי בסמיכה א"ל אסור לך שנאמר ואתה פה עמוד עמדי אמר ליה בעל בשר אני והתיר לו וכן העתיק המרדכי פ"ק דברכות וליתא לפנינו ובדפוס זיטאמיר בהגהת רמ"א ז"ל על המרדכי נרשם שכ"ה בירושלמי סוטה וליתא לפנינו:

[כ"י] ברוקח (סי' תס"ד) ירושלמי מעשה בבני יהודה בן שמועה שבקעו להן זאבים יותר מג' מאות צאן ובא מעשה לפני חכמים והתירו קיבותיהן ולא ידעתי מקומו:

[כ"י] ברוקח (סי' רס"ח) ירושלמי טח כל ביתו עיסה חייב לבאר לא ידעתי מקומו:

[כ"י] ברוקח (סי' רצ"א) ירושלמי דערבי פסחים עושה עמו חשבון לאחר יו"ט ליתא לפנינו:

[כ"י] ברוקח (סי' ר"ג) ובירושלמי מס' שביעית אמר ר' יצחק בר אחא בשם ר' יוסי העובר לפני התיבה בר"ה א"צ להזכיר של ר"ח חד בר בר אבייי עבר קמי תיבותא ולא דכר ריש ירחא וקלסוניה דמר רב חסדאי זכרון א' עולה לכאן ולכאן ויש ירושלמי ישן ר"ה שבת אמר רב זכרון א' עולה לכאן ולכאן אלא מעתה יבטל ר"ח בתפלה כיון שאמר בסוף שופרות וביום שמחתכם ובמועדיכם ובראשי חדשיכם יצא. רב מפקד לתלמודיה לאזכורי במוספין ועולת החודש ומנחתה ושעיר לכפר ושני תמידין כהלכתן עיין שם וליתא לפנינו וע"ש בסי' כ"ד:

[כ"י] ברוקח (סי' ריי"ד) כתב אבל בתענית אחירות ויחל משה ומפטירין דרשו ד' וכן יש בירושלמי ישן פ"ב דתענית וליתא לפנינו:

[כ"י] ברוקח (סי' ריי"ג) שבת שחל בו תענית אומר של תענית בברכה חמישית לא נמצא לפנינו:

[כ"י] ברוקח (סי' ריי"ד) ומסיים האל הסלחן וכן משמע בירושלמי לא אדע מקומו:

[כ"י] ברוקח (סי' ריי"ד) שצריך לעבור על מדותיו וכן בירושלמי פ' החובל וכ"ה ברוקח (סי' ריי"ח) וליתא לפנינו:

[כ"י] ברוקח (סי' צ"ב) ירושלמי כל גמר מלאכה חייב משום מכה בפטיש לא אדע מקומו והוא במשנה:

[כ"י] ברוקח (סי' קע"ד) ירושלמי יתידות היוצאות מכותל המבוי נותנין עליהן את הקורה לא ידעתי מקומו:

[כ"י] ברוקח (סי' קע"ה) בין הלחיים אסורים צ"ע היכי איתא:

[כ"י] ברוקח (סי' ר"ב) ירוש' כד שמע שטן קל שיפורא בהיל ולא בהיל ליתא לפנינו):

[כ"י] ברוקח (סי' רצ"ח) כדאיתא בשלהי אין צדין ירושלמי אומר אדם לחנוני ישראל ליתא) עיין בערוך השלם ערך ערב א' מה שהאריך בזה לפנינו לפנינו ואולי כונתו דאיתא התם תני מעשה בי ר' לעזר בי ר' צדוק ואבא שאול בן בטנית שהיו חנונים בירושלים כו' משמע דוקא אצלם:

[כ"י] **נסדר והועתק ע"י נחום אליהו אייזינשטיין**. ותהי השלמתו בט"ו אייר פסחא זעירא תרע"ג וואזנאסענסק. אציג ביאור נחמד בירושלמי מ"ש אאמו"ר בתשו' כ"י בס' עמודי אש מה"ת חא"ח סי' א' מ"ר עסיק שם בדין תפילין אם מותר לטלטלן בשבת ומפלפל שם בדברי הרמ"א (סי' ש"ח ס"ד) שכ' דתפילין אין לטלטלן כ"א לצורך וכ' ההלכה ברורה שם דכונת הרמ"א הוא לצורך מקנין דאילו לצורך גדול לא משכחת כלל דשבת לאו זמן תפילין וכ' ע"ז עט"ר דלא נהירא דהא כ' הב"י בא"ח סי' תקט"ז בשם בעל ההשלמה שהקשה על מה דאמרו שם דמותר לטלטל תפילין ביו"ט הא אסור להניחן ועז"כ דלכן מותר משום שרוצה שהתפילין ישמרו אותו ע"ש. וא"כ משכחת לה לצו"ג גבי תפילין שרוצה שישמרו אותו. ובזה יש לפרש דברי הירושלמי שבת (פט"ז ה"ב) דאיתא התם על המשנה דמצילין תיק הספר עם הספר כו' ניחא תיק הספר עם הספר תיק התפילין עם התפילין ר' חגי בשם זעירא שמע לה מן הדא חונה מלאך ד' סביב ליריאיו ויחלצם וע' מה שדחקו בזה לפרש דברי הירושלמי הקה"ע והפ"מ ואין לו ביאור כלל ולדעתי נראה לפרש דברי הירושלמי דמקשה דניחא להציל תיק הספר עם הספר דכיון דמותר להציל הספר מצילין גם התיק אבל תיק התפילין עם התפילין כיון דהתפילין בעצמן אסור להניחן וא"כ איך מצילין גם התיק עבורן. וע"ז משני חונה כו' דכיון דהמלאכים שומרים את יריאיו מכ"ש התפילין שנכתב בהם קדושת השם וכדאיתא במנחות (מ"ג ב') כל שיש לו תפילין בראשו ובזרועו כו' הרי הכל בחיזוק שלא יחטא כו' ואומר חונה מלאך ד' כו' וא"כ כיון דהתפילין חזיין לשמירה ע"כ הן מותרין בטילטול ומצילין התיק עבורן עכ"ד פח"ח וש"י:

פרק ד

הלכה א

בתולים אינו מן המקור כו'. ע' בציון ירושלים שכ' וז"ל וצ"ע בב"י סי' קצ"ג במ"ש דלא חיישינן שמא יצא מן המקור עם דם מכתה והרי דם בתולים אינו מן המקור עכ"ל. ושגה בזה דהפי' בב"י דניחוש שמא יצא דם מן המקור שלה בעת שיצא דם מכתה שהוא מן הצד וע"ז כתב דלא ניחוש לה והוא פשוט וברור:

סליק קונטרס עמודי ירושלים בעזה"י